

Dagens namn

BO EKEGREN:

Sten Wickbom

Om Sverige får en borgerlig regering i höst kommer få att om några år kunna erinra sig vem Sten Wickbom var. Av Sveriges justitieministrar är det hittills bara Carl Lidbom som nått ryktbarhet. Men stiftar man tusen lagar per år är det också svårt att bli bortglömd. Ove Rainer kommer naturligtvis också att kommas ihåg, men mer som privatekonom än som justitieminister.

För att Sten Wickbom snabbt kommer att bli glömd talar att han och Lennart Bodström är de enda statsråd som inte nominerats till riksdagen inför höstens val.

Sten Wickbom steg fram i rampljuset sedan Ove Rainer hastigt men inte lustigt tvingats gå och den tippade kandidaten, metalljuristen Sören Mannheimer, föredrog att stanna i Göteborg. Få hade hört talas om landets nye justitieminister. Det bör ha varit ett flitigt slående i "Vem är vem?" när utnämningen tillkännagavs.

Sten Wickbom är född 1931. Efter en jur kand gjorde han en domstolskarriär som kröntes med att han blev hovrättsråd. 1964 började hans politiska ämbetsmannakarriär med en sakkunnigbefattning i inrikesdepartementet. Han fortsatte i kommunikationsdepartementet, blev därefter rättschef i civildepartementet och sedan i bostadsdepartementet. 1974 utsågs han till generaldirektör i Lantmäteriverket och det var därifrån han hämtades till posten som justitieminister 1983.

Det var alltså närmast en byråkrat och vare sig en politiker eller jurist som utsågs till justitieminister.

I tidningarna fotograferades han tillsammans med en stolt moder som förklarade att sonen alltid varit välartad. När

den nye justitieministern tillfrågades om vilken politik han skulle föra svarade han att han skulle studera protokollen från den senaste socialdemokratiska partikongressen för att finna riktlinjer.

Och det är väl så han fortfarande framstår för allmänheten: en välartad gosse som blivit ämbetsman och är mån om att göra sin plikt. Viss uppmärksamhet väckte han när han i TV förklarade: "att 7-8 procent av bostadsinbrotten klaras upp är någonting vi får leva med".

Pliktskyldigt har han äntrat barrikader och talarstolar och framfört det socialdemokratiska budskapet att den som motsätter sig allmän mjölpåskontroll måste ha orent mjöl i påsen. Personlig integritet är något skumt och förlegat. Både den socialdemokratiska "frihetsdebatten" och den om rättssäkerhet har haft det gemensamt att de syftat till att ludda till begreppen så att de blivit meningslösa och därmed ofarliga för socialdemokraterna.

Ett av Sten Wickboms bidrag lyder: "Socialdemokratin har en vidare och djupare syn på rättssäkerheten än borgerlighetens företrädare. De borgerligas tolkning är ofta snävt juridisk och formell. Ett allmänt tal om rättssäkerhet, som i praktiken innebär att det bara blir lagöverträdarens rätt som skyddas, kan vi inte acceptera."

Här har den enskilde automatiskt blivit "lagöverträdare", vilket var vad som skulle bevisas.

Sten Wickbom har även lämnat ett bidrag till den socialdemokratiska frihetsdebatten:

"Utän handfast styrning kan inte friheten öka. Vi politiker får inte avsäga oss rätten och skyldigheten att fatta beslut."

Sten Wickboms främsta uppgift har varit att lotsa Heurgrenkommissionens förslag genom departement och riksdag. Betänkandet är känt för den famösa meningen "Att en skyldig får gå fri och på det viset kan vålla ytterligare skada kan vara lika olyckligt som att en oskyldig blir dömd." Man måste ha ett rymligt samvete om man som juridiskt skolad skall marknadsföra något sådant. Men det har Sten Wickbom visat sig ha.

Begreppet "ekonomisk brottslighet" har lanserats som namn på det som borde kallas "brott mot staten". Ett bankrån är i högsta grad ekonomiskt, men går under namnet "traditionell" brottslighet. Och trots att redan medeltidens Robin Hood stal skattepengar från fogden anses denna typ av brottslighet alltså inte som "traditionell".

Vid en valupptakt i februari i Sollefteå gav Sten Wickbom en ideologisk förklaring till den ekonomiska brottsligheten: "Den ekonomiska brottsligheten speglar en ny och skrämmande samhällsåskådning vars grunddrag är egoism – nyliberalism kallas den av en del."

Den som stjälar från staten skulle alltså göra det av själviska – men samtidigt ideologiska – orsaker, medan den som rånar andra människor skulle göra det av osjälviska, men samtidigt personliga.

Justitieministern har, av förklarliga skäl, aldrig försökt utveckla detta resonemang.

Fru Justitia har en bindel för ögonen. Men Sveriges justitieminister granskar noggrant brottslingars kläder och kunde i en artikel i Aftonbladet konstatera att ekobrottslingar har kritstrecksrändiga kostymer.

Trots att han alltså ansträngt sig att

vara demagog visar den uteblivna riksdagsplatsen att han inte lyckats bli någon profet inom Rörelsen. Skall han bli det fordras en verklig kraftansträngning.

Per Gahrton lanserade toerin att Bodströmmaffären skulle varit planerad av Lennart Bodström för att skapa publicitet åt en utrikesminister som hamnat i skymundan. Om Lennart Bodström såg till att hela oppositionen och pressen kastade sig över honom skulle det socialdemokratiska partiet sluta upp som en man bakom honom. Och inte minst skulle Olof Palme göra det – så löd den Gahrtonska intrigen.

Kanske vore detta ett uppslag för Sten Wickbom?

Om justitieministern bjuder fem kriminalreportrar på middag och gör famösa uttalanden kanske han får Rörelsens stöd. Sten Wickbom skulle då kunna överta Lennart Bodströms manuskript och förklara att den låga uppklärningsprocenten för bostadsinbrott är ett tecken på att sådana brott överhuvudtaget inte förekommer. Han kan vidare säga att det är lika meningslöst att analysera traditionell brottslighet som att analysera drömmar. Polisen kan han förlöjliga genom att säga att "blåljus och sirener löser inga problem".

Slutligen kan han säga att de ständiga rapporterna om ökad brottslighet är irriterande eftersom de gör att regeringen inte kan föra den kriminalvårdspolitik som den egentligen vill föra och som utgår från att inga brott förekommer.

Efter en sådan intervju skulle Olof Palme ta sin justitieminister i försvar och förklara att alla fängelsemurar nu skall rivras.